

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Приятельчук Анатолій Олексійович:
філософ, науковець, педагог

Київ

2026

УДК 1(477)(092):012:378.4(477-25)КНУ
П77

*Рекомендовано до друку вченою радою філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 12 від 30 березня 2026 року)*

*Ухвалено науково-методичною комісією філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 27 березня 2026 року)*

Рецензенти:

Бойченко М.І., професор, доктор філософських наук, професор кафедри теоретичної та практичної філософії Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Руденко С.В., професор, доктор філософських наук, професор кафедри української філософії і культури Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

П77 Приятельчук Анатолій Олексійович: філософ, науковець, педагог: науково-меморіальне видання / упоряд. Л. В. Губерський, Р. В. Аташкаде, Ф. П. Власенко, В. В. Колотило, Є. В. Левченко, Д. А. Товмаш. – Київ : ВАДЕКС, 2026. – 215 с.
ISBN 978-966-972-127-3

Книга присвячена світлій пам'яті професора Анатолія Олексійовича Приятельчука (1947-2021) – філософа, науковця й педагога, завідувача кафедри філософії гуманітарних наук Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

До видання увійшли спогади друзів, колег і учнів, вибрані наукові праці, бібліографія його друкованих робіт, а також фотоматеріали, що репрезентують життєвий і професійний шлях ученого.

ISBN 978-966-972-127-3

© Упорядкування. Губерський Л.В. та інші, 2026
© Видавництво «ВАДЕКС», 2026

**АНАТОЛІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ
ПРИЯТЕЛЬЧУК**

**кандидат філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії гуманітарних наук
філософського факультету Київського
національного університету імені Тараса Шевченка**

ЗМІСТ

Від упорядників	5
Розділ 1. Основні етапи життя та науково-педагогічна діяльність	7
Розділ 2. Спогади друзів і колег	16
Розділ 3. З вдячною пам'яттю Учителю	37
Розділ 4. Світлини з життєпису	66
Розділ 5. Вибрані наукові статті	94
Розділ 6. Бібліографія та відеоматеріали	202

ВІД УПОРЯДНИКІВ

З давніх часів люди мріяли про вічне життя, а філософи пропонували свої обґрунтування сутності та шляхів досягнення безсмертя. Філософську відповідь на це питання людство викарбувало в словах: *«Людина живе доти, доки про неї пам'ятають...»*. Пам'ять є невід'ємною чеснотою людини: втрачаючи її, ми позбавляємо себе духовного єства. Усвідомлюючи це, люди в різні епохи намагалися виявити свою шану й вдячність тим, хто відійшов у вічність. Особливим у цьому сенсі є ставлення учнів до своїх Учителів. Ми, науковці й педагоги, прагнемо зберегти пам'ять про своїх наставників у друкованому слові, у продовженні наукових пошуків і примноженні їхніх ідей. Саме через книгу ми намагаємося донести мудрість Учителів сучасникам і прийдешнім поколінням. Недаремно Рене Декарт зазначав: *«Читання книги – це ніби розмова з найкращими людьми минулих століть»*.

Це видання є виявом світлої пам'яті, глибокої шани, поваги й вдячності керівникові, товаришеві, мудрому наставникові, Учителю, талановитому вченому-філософу й педагогу – професорові Анатолію Олексійовичу Приятельчуку. П'ятдесят чотири роки свого життя він присвятив Київському національному університету імені Тараса Шевченка та рідній кафедрі, пройшовши шлях від студента до професора, завідувача кафедри філософії гуманітарних наук. Для нас ця втрата й досі залишається болісною, адже його життя було справжнім прикладом працелюбства, інтелігентності, професіоналізму, глибокої поваги та любові до ближнього. Саме ці життєві цінності й особисті якості набувають особливої актуальності сьогодні, коли в умовах повномасштабного вторгнення ворога, наш народ відстоює свою свободу та незалежність. Захист Вітчизни вимагає від кожного громадянина самовідданого служіння народові, утвердження ідеалів демократії, гуманізму та загальнолюдських цінностей. Про таке призначення людини завжди говорив професор А. О. Приятельчук, виголошуючи це в навчальних аудиторіях, демонструючи своїм власним прикладом у житті.

У своїй педагогічній діяльності він послідовно дотримувався трьох базових принципів: по-перше, за будь-яких обставин зберігати честь, гідність, життєвий оптимізм і тонке почуття гумору як внутрішні опори особистості; по-друге, будувати взаємини зі студентами, аспірантами та колегами на основі щирої поваги,

людяності й відкритості; по-третє, розкривати складні філософські проблеми не через спрощення їхнього змісту, а через ясність і доступність викладу. Ці принципи були не лише професійними настановами, а й виявом глибших духовних орієнтирів – віри в людину та її потенціал, надії на її зростання і любові як основи справжнього педагогічного покликання.

Укладачі намагалися представити ці ідеї у концептуальному і змістовному наповненні меморіального видання.

Для всіх, хто знав професора А. О. Приятельчука нехай ця книга буде світлим спогадом.